

ditelji, ki jim načeljuje zunanji minister dr. Kamil Krofta polagajo z umetniškega stališča v glasbenem, pedagoškem in organizatornem smislu največjo važnost na sodelovanje Slavčkov, kateremu so dali za izvajanje največ časa na mednarodnem koncertnem večeru in edinemu dovolili, da v okviru kon-

gresa poje samostojno za mednarodni radio koncert.

To niso fraze, to so dejstva, kakor je tudi dejstvo, da je vodja tega zbora učitelj, ki dela naši organizaciji in vsemu učiteljskemu stanu čast.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Splošne vesti

VELIKA DEPUTACIJA KMETOV PRI MINISTRIH RADI »BATE«

Časniška poročila o protestnih zbora proti »Bati« in zahteve čevljarjev, da se prepove prodaja »Batinih« opankov so bila vzrok, da so se tudi kmetje začeli brigati za to stvar. Seveda, z čisto drugačnega gledišča. Danes je prišla deputacija 29 kmetovalcev iz sreza Bijeljina in Zvornik pod vodstvom narodnega poslanca g. Ljube Pantića, lekarnarja iz Bijeljine, ter obiskala vse ministere in tudi ministrskega predsednika.

Deputacija je ministrom predložila svoj težek položaj in siromaštvo, v katerem živi naš kmet zaradi padca cen njegovih pridelkov in zaradi nerazmerja cen industrijskih proizvodov. Prosili so vse ministere, če že ne morejo pomagati s tem, da se povišajo cene njihovim pridelkom in živini, da vsaj omogočijo, da se zamorejo za sebe in svoje družine preskrbeti s ceninami industrijskimi izdelki in sploh blagom, ki ga kupujejo v mestu. Na vsak način pa, da preprečijo podražitev takega blaga in izdelkov z občinskimi trošarinami in podobno.

Njihovo predstavko, ki je tudi za nas zanimiva, prinašamo celo:

Gospodu

Dr. MILANU STOJADINOVIĆU,
predsedniku ministrskega sveta

Beograd.

Gospod minister, predsednik.

Več let beremo, kako neke gospodarske zbornice zahtevajo, da se prepove delo Tivarju, Sokotu, Ta-Ti, Bati in drugim, ker oni delajo cenenost. Čitamo in uzaprepašeni smo, da so meščani, ki sede v teh zbornicah, tako slepi v lovu za dobičkom, da nastopajo celo proti cenenosti. Kolikor nam je znano je državna politika vedno bila za cenenost. Sedaj zahtevajo oni celo zakon, da se kaznuje tisti, ki prodaja poceni. To je že zares velika državna kriza.

Nikdo z veseljem ne prodaja poceni, razen če mu gre to v račun. Poceni prodaja samo tisti, ki mora, to pa smo mi kmetovalci. Leta in leta darujemo naše delo meščanom, oni pa zahtevajo, da nam svoje blago prodajajo kar najdražje. Vsa država vpije na ves glas, da so cene onega, kar prodaja kmet, tako padle, da se mu morajo brisati dolgi. Zakaj naj nam se brišejo dolgi, ko pa vendar lahko drago plačamo meščansko blago?

Mi kmetje nimamo gospodarske zbornice, torej ne spadamo v gospodarstvo. Toda vprašamo naše trinoge, s kakšno pravico sme manjšina meriti suknjo večini? Kaj nismo mi tisti, ki edino smemo govoriti, kaj nam treba in kaj je za nas dobro?

Naši nasprotniki so se zagnali proti surovemu in gumijastemu opanku, ker »škoduje« kmetovemu zdravju. Pobirali smo se za narodno zdravje, imamo doktorje, brezplačno lekarno in brezplačno bolnico, manjkajo nam samo higienične štiflete. Tudi brez meščanov vemo, da so škornji bolj kot čevlji, čevlji bolj kot usnjeni opanki, a ti zopet bolj kot surovi. Toda oni nočejo vedeti, da so celo surovi opanki bolj kot raztrgani, in ti bolj kot bosa noga. Nočejo vedeti, da je cena goveji živini petkrat padla, da torej tudi za meščansko blago ne moremo več dati.

Brez denarja ni zdravja. Toda sedaj je bolj važna denarnica kot zdravje. Polovica naroda ni v stanu, da da več kot 30 dinarjev za obutev, za ta denar pa je mogoče dobiti samo gumaste opanke; ti so bolj kot vsaki čevlji. Pravijo, da se poti

pa ne vodijo kužkov s seboj!... Vidiš in tako bi tudi mene kmalu prišli!...

»Hm!« ga prekinem. »Kaj pa zapiski? Ali ni zapustil kakih zapiskov svoje iznajdbe?«

»Nič, prav ničesar. Umrl je in odnesel s sabo svojo skrivnost. Kakor Stradivari skrivnost svojih gosli; kakor tisti alkimist, ki je iznašel način, kako se naredi iz kamenja zlato; kakor tisti Damaščani skrivnost svojega jekla; kakor...«

»Nekaj!« se zgrozim. »Premisli raje svojo zadevo. Kaj pa otroci? Ali se od otrok ne da nič izvedeti? Kaj znajo, kaj vedo?«

»Saj to je tisto. Znajo toliko, kot so znali moji v prejšnjem mojem razredu. Zdi se mi, da računstva še manj. Ali za to ne gre. Saj ne gre za način pouka. Gre za šolo sploh! Gre za nov duh, kakor pravijo...«

Pogledam prijatelja in se čudim: »Ali, ljubi moj, saj si se vedno potegoval za nov duh, za sodobnost. Saj si požrl nič koliko knjig o novem duhu...«

»Seveda sem in pošteno sem se trudil dati svoji šoli novega sodobnega duha... Ali kdo mi jamči, da je pravi? Kako naj vem, da prav nadaljujem delo pokojnika, če mi je kar tako zbežal na drugi svet? — Pred leti so prišli k nam nekaki propovedniki moderne šole iz Nemčije. Stopili so na oder in pokazali na otrocih: tako delamo to. Pa smo videli natančno, kako in kaj. Naši moderni so dejali, da je že nekaj tisto, ali da še ni pravo... Naj bo kakor hoče... Ali tisti iz Nemčije so imeli pogum pokazati vsemu svetu, kaj so iznašli... Tale naš pokojnik pa se je obdal z neko skrivnostno glorio in se je zaprl in zapečatil. Nazadnje pa še izginil na vekomaj...«

Še sem skušal tolažiti prijatelja, ali posrečilo se mi ni. Bog ve kod zdaj bega, ubogi tovariš?

J. Ribičič.

noga v njih. Mi sicer to ne vemo, toda tudi če bi tako bilo, je bolje, da so vlažne noge od potu kakor pa od brozge. Narodu preostaja ali gumijaste opanke, ali bosa noga.

Obtrtniki se varajo, ko mislijo, da bi njihovo blago bolje šlo, če bi se prepovedali surovi in gumasti opanki. Nimamo denarja za dražjo obutev in nimamo.

Ne damo si predpisovati od meščanov, kaj bomo nosili, pa tudi če bi bilo zastoj. Še manj pa bomo dovolili, da se dvigajo cene onega, kar mi kupujemo ter se pri tem delajo obljube, da se bo dvignila cena onega, kar mi prodajamo. To drugo je samo v Božjih rokah, toda ne pustimo, da bo ono prvo v peklenjskih!

Čitamo, da je to tuj kapital, ki povzročuje cenenost. Če je tako, hvala mu, ko sinovi našega naroda niso na to prišli. Pravijo, ne maramo ne Tatu ne Bato. Toda mi Vam zopet pravimo, dajte nam samo poceni blago, pa naj ga dela kdor hoče, naj ga dela magari država. Samo cen da nam ne dvigate in vržete v suženstvo milijone kmečkega naroda za račun meščanov! Dovolj smo mi pritegovali jermen, naj ga sedaj še oni malo! Toda mislimo, da jim še ni tako hudo.

Prosimo Vas gospod ministrski predsednik, pustite pri miru cenenost meščanskega blaga, kolikor jo še kaj je.

Bijeljina, 18. februarja 1936.

Podpisi okrog 200 kmečkih zadrug, občin, kmetov in delavcev.

PREDSTAVKA NARODNIH POSLANCEV ZA »BATO«

Povodom kampanje, ki se sistematično vodi proti Bati, je posetila skupina narodnih poslancev 25 po številu iz raznih političnih strank, večinoma kmetovalci, ministra trgovine in industrije g. dr. Milana Vrbanića, ter mu predala predstavko. V predstavi in v osebnem razgovoru so poslanci poudarjali, da se je treba Bati zahvaliti, da je velik del naroda danes obut, ki je sicer prej hodil bos. Bata je znižal cene obutvi za 50—70% in je njegov glavni konzument predvsem kmetovalec, kateremu je omogočil, da že za 29 Din kupi par dobrih gumastih opankov. Poslanci so poudarili, da v naši državi še danes milijoni hodijo bosi in nedovoljno obuti, ter so zahtevali od ministrstva s temi računa in ne dovoli nikakršne omejitve »Bati« ali podražitev njegovega blaga z občinskimi trošarinami kot najbolj nepravilnim načinom davka.

Osebnne zadeve

—i V dravski banovini so postavljeni naslednji učiteljski kandidati: Rudolf Brože v Koprivni, Stanislav Budja v Veliki Poljani, Viktor Curman v Selcah, Fran Fuger v Kolostratu, Fran Golob v Pertoči, Marjan Jarc v Cankovi, Alojzij Koflač v Prihovi, Koloman Kučar v Botoncih, Ivan Kuhar v Šafarskem, Pavle Kveder v Primskovem, Pavle Otič v Peticah, Fran Lah v Bučki, Miroslav Lebec v Haropolju, Edvard Mihelič v Vrhu pri Sv. Urbanu, Alojzij Pihler pri Sv. Urbanu, Anton Pip pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, Ivan Svarc pri Sv. Miklavžu pri Laškem, Filip Stanič pri Sv. Bolfenku v Slov. gor., Rudolf Sušnik v Uncu, Stanislav Šuman v Turnišču, Miha Veršič v Veržeju, Fran Vidmar v Sovodnji, Ljubomir Toroš pri Sv. Urbanu in Rudolf Zajec v Cvrlicah.

—i Upokojena sta sreski šolski nadzornik v Slovenjgradcu Miloš Grmovšek in učitelj v Čatežu Gustav Lukežič.

Listi

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Proti monopolizaciji šolskih knjig prinaša pod naslovom »Zakon o šolskih knjigah naj se razveljavi« »Vojni invalid« od 1. III. daljši članek. Prav tako »Slovenska zemlja« od 31. I. prinaša en članek in notico o vprašanju monopolizacije.

—i V spomenici slovenskih poslancev J. R. Z. na predsednika vlade so tudi naslednje zahteve: Unifikacija učnih knjig naj se odpravi. Višja gimnazija v Kočevju naj se ne ukine. »Trgovski list« od 29. II. prinaša k temu obširen komentar.

—i Glede monopolizacije učbenikov poročajo poslanci J. R. Z., da so predlog za ukinitve monopolizacije vložili že 20. II. in da so se udeležili skupnega sestanka z opozicijskimi poslanci le na izrecno željo deputacije gospodarskih in kulturnih krogov, ki je prišla iz Ljubljane.

—i O unifikaciji šol. knjig piše tudi »Deutsche Zeitung« od 1. III. daljši članek, ima ga tudi »Slovenija« od 28. II.

—i Proti monopolizaciji knjig je nastal odločen upor tudi na Hrvaškem in v Srbiji. »Delavska fronta« od 29. II.

—i Glavni prosvetni svet se sestane dne 4. III. in bo razmotril predvsem vprašanje šolskih učbenikov. »Slovenec« od 29. II.

—i Da se ukine zakon o učbenikih iz leta 1929, so podpisali tudi slovenski poslanci JRZ in so sklenili, da bodo glasovali za proračun le, ako vlada pristane na ukinitve zakona o učbenikih. Ker so zvečer glasovali za proračun, se smatra, da so to storili, ker imajo gotovo garancijo, da bodo njihove zahteve sprejete. »Jutro« od 28. II.

—i Prosvetni minister o unifikaciji šolskih knjig: »Izjave združenja tiskarskih podjetij in organizacije knjigarnarjev v Beogradu mi sploh ne dajejo pobude, da bi direktno odgovoril. Smatram, da se moja izjava v ničemer ne krši z interesi omenjenih podjetij.« Dodal je še: »Tudi svobodno tekmovanje ostane. Za to tudi gre! Učbenike bo tiskal in izdaljal oni, katerega pogoji bodo najugodnejši.« »Slovenec« od 27. II.

—i Kako je torej z učnimi knjigami? Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« od 28. II. članek, kjer ni samo proti jezikovni unifikaciji, ampak tudi proti vsebinskemu poenotenju, češ da šolske knjige niso tablice logaritmov ali železobetonskih konstrukcij, kjer bi bilo treba prevesti le napise posameznih rubrik, pa bi bile dobre za najbolj različne kraje in ljudi. — Učni načrt bi se moral sestaviti ob sodelovanju stanovskih organizacij in najboljših strokovnjakov iz vse države, pri čemer morajo o slovenskih šolah odločati Slovenci.

—i Gospodarska shoda unifikacije šolskih knjig. Pod tem naslovom prinaša »Trgovski list« od 27. II. dve koloni dolg članek proti unifikaciji šolskih knjig. Nekaj trditve v članku: Monopolizacija bo šolske knjige podražila in poslabšala, nagnala bo v likvidacijo več kot 100 tiskarn, 300 delavcev bi spravila ob kruh, dobiček bi imeli le gospodje, ki bi bili imenovani v komisije za pregled rokopisov, vsaka vzpodbuda pisateljev šolskih knjig bo uničena.

—i Iz proračuna mestne občine mariborske se vidi, da je votirano za prosveto, znano se v umetnost 258.100 Din, in sicer za Narodni gledališč 115.000 Din, za Glasbeno matico 18.000, za Muzejsko in zgodovinsko društvo

12.000, za studij. knjižnico 58.100, za razne podpore kult. društvom 40.000 in za revne dijake 15.000.

—i Pod naslovom »Neskladna števila« piše »Slovenija« od 28. II. o statistiki učiteljstva in šol. Med drugim pravi tu: Ljubljanski učitelj poučuje po tej statistiki 17 otrok, učitelj v vsej banovini pa bi moral poučevati, torej tudi v Ljubljani 44, a razmere so take, da mu jih smemo odmeriti tudi 65. Zanimivo bi bilo izvedeti, kje so zaposlene učne osebe, ki so vzrok, da ljubljanski učitelj nima pred seboj samo 17 otrok, kakor bi jih po stanju učiteljstva lahko imel, ampak 44. Škoda, da nam to poročilo ne pove, koliko učnih oseb je po raznih pisarnah in društvih.

—i O novi zgradbi ljubljanske gimnazije, ki jo zidajo ob Tyrševi cesti prinaša »Jutro« od 1. III. daljši članek.

—i »Narodna prosveta« od 1. III. prinaša obširna poročila o proračunu ministrstva prosvete, o monopolizaciji in unifikaciji šol. učbenikov pa zavzemajo kar 2 strani lista.

—i Minister za veroizpovedi je rekel na občnem zboru nemške Učiteljske zveze glede kulturnega boja v Nemčiji: »Če ne mara cerkev priznati veličastnosti naše dobe, se ne bo zmenila naša doba za cerkev. Uveljavila bo plemensko miselnost. Naj umeva cerkev Kristusa po germansko!« (Po »Slovenec« od 1. III.)

—i 150 letnico osnovne šole v Nazarju so obhajali 26. II.

—i Maribor bo dobil radio-relejsko postajo, da se to čimprej uresniči, je izvoljen poseben »Delavni odbor za gradnjo radio-relejske postaje v Mariboru. (Mar. večernik 29. II.)

—i O učiteljskem zborovanju v Celju prinaša informativen članek »Slovenski Narod« od 29. II.

—i Zavod za vzgojo deklet se ustanovi pri Mozirju. To bi bil prvi zavod za ogroženo in padlo žensko mladino v naši državi. »Delavska fronta« od 29. II.)

—i Za pravice slovenstva in njegove kulture je naslov govora banskega svetnika dr. Vidica, ki ga objavlja »Slovenija« od 28. II. na uvodnem mestu.

—i Dr. Vladimir Ravnihar, bivši senator, izvoljen 1. 1932. na seznamu JNS, je 1. 1936. glasoval za resolucijo, ki blagoslovlja zadnje učiteljske premestitve kot popravek krivic. »Slovenija« od 28. II.)

—i Za pogodovanje je dobila banska uprava v Ljubljani od vlade Din 100.000.—. »Slovenec« od 29. II.)

—i Iz poročila mladinskega odseka Rdečega križa na občnem zboru v Ljubljani: V Ljubljani so organizirane v mladinskem odseku 4 srednje šole s 755 člani, 6 mešč. šol s 1062 člani in 10 narodnih šol s 762 člani. »Slovenec« od 29. II.)

—i Na ljubljanski univerzi je vpisanih skupno 1783 slušateljev (med temi 340 žensk), in sicer na filozofski 454, na juridični 625, na medicinski 162, na tehnični 377, na teološki 165. »Slovenec« od 29. II. »Glas naroda« od 29. II. »Jutro« od 28. II.)

—i Kinematograf v Jugoslaviji 318, od tega 263 zvočnih in 55 nemih. V naši banovini imamo 43 kinov, od tega 40 zvočnih in 3 neme. »Slovenec« od 29. II.)

—i O uradniškem vprašanju glede na redukcijo plač prinaša »Misel in delo« št. 4 daljši Reiserjev članek.

—i O narodno-socialistični vzgoji v Nemčiji piše Gustav Silih v 4. števil. »Misl in delo«. Ista številka lista prinaša tudi članek o nezaposlenosti mladih intelektualcev.

—i O novi bežigradski šoli, ki se bo imenovala »Državna nar. šola viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani za Bežigrad« in o potrebi, da šola ostane za osnovnošolsko mladino, za katero je namenjena, piše daljši članek šol. nadz. Rado Grum v »Slovenec« od 27. II.

—i Dr. Fr. Derganc je izdal knjigo esejev »Svetozor«, ki jo je posvetil Jakobu Dimniku in slovenskemu učiteljstvu. Več poglavij knjige je posvečenih tudi učiteljskemu vzgojnemu delu.

—i O učiteljskem zborovanju sreskega društva Ljubljana zahodni del prinaša daljšo poročilo »Slovenski Narod« od 26. II.

—i Po sejah banskega sveta piše »Domoljub« od 26. II. med drugim tudi tole: Z zadovoljstvom moramo ugotoviti, da bo banski svetniki glede šolstva in učiteljskih moči zavzeli jasno stališče, ki se popolnoma strinja z našim. Leskovarjev govor proti učiteljstvu prinaša seveda še posebej.

—i Naši nasprotniki »delujejo« — piše »Domoljub« od 26. II. Svoje delovanje kažejo na ta način, da trgajo letake našega društva iz Medvod s plotov in plakatnih desk. In še dodaja: So pač učenci, ki so se vrgli po svojih učiteljih.

—i Mariborski grad — bo muzej. »Slovenec« od 28. II.) 300 novih učiteljev je nastavljenih, kakih 50 v naši banovini. Imena prinašata »Jutro« od 27. II. in »Slovenec« od 28. II.

—i Nove dopisnice s povečanim zemljevidom Pohorja je izdal nadučitelj v pok. Pajler v Mariboru. »Slovenec« od 28. II.)

—i Blizamo se rešitvi Mariborske relejne radio postaje. »Slovenec« od 28. II.)

—i O ljudskih štetjih v Avstriji glede na koroške Slovence piše »Slov. svet« št. 3-4.

—i O manjšinskem šolstvu na Koroškem in o novem sistemu madžarskega manjšinskega šolstva poroča »Slov. svet« št. 3-4.

—i Nov list je začelo izdajati društvo državnih upokojencev. List izhaja mesečno in se imenuje »Upokojenec«.

—i Za depolitizacijo uradništva se zavzema tudi »Slovenska zemlja« v svoji številki od 15. II.

—i Ponovno se uprizori mladinska spevoigra, ki jo je uglasbil tov. Radovan Gobec, tokrat na Sentačakobskem odru v Ljubljani. »Glas naroda« od 3. III.)

—i Literarni večer priredi 6. t. m. Ljudska univerza v Mariboru. Na tem večeru bodo čitali svoje stvari Miran Jarc in tovariši oz. tovarišice L. Petelinova, V. Tauferjeva, Tone Selškar in Franjo Roš. »Glas naroda« od 3. III., »Slov. Narod« od 2. III.)

—i Ob priliki obiska dr. Schuschnigga pri koroških Slovencih piše nedeljski »Weltblatt«, da je mogoče politični položaj na Koroškem razčistiti le na ta način, da se uvede nacionalni manjšinski statut za koroške Slovence. Podobno se izraža uradna »Reichspost«. Da bi le beseda meso postalala! (Po »Glasu naroda« od 3. III.)

—i Veliko govoril — nič povedal, Schuschnigg namreč. Niti običajnih obljub ni bilo. Koroški Slovenci so docela razočarani. (Po »Marib. večerniku« od 2. III.) Glej tudi uvodnik v »Slovenec« od 3. III.

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje: K. K. v K. — Napredovala sem po starem urad. zakonu s 1. IV. 1930. v 1. skup. položajne plače II. kateg. Odlok ban. upr. za 1. period. povišico VI. skup. datira s 15. IV. 1933. Druga period. povišica sledi letos aprila. Prosim pojasnila, mi šteje 2. period. povišica od 1. IV. 1936. ali od 15. IV. 1936. in od kdaj teko v zadnjem primeru prejemki, če bi bil ta slučaj merodajen?

Odgovor: V II/I. skupino ste napredovali z ukazom z dne 25. III. 1930. in edino ta datum je merodajen za period. poviške, katerih prvi Vam pripada od 25. III. 1933. (teče od 1. IV. 1933. — § 30/2) in drugi od 25. III. 1936. (teče od 1. IV. 1936. — § 30/2 U. Z.), a izplača se s 1. IV. 1934. (1937.) § 263 U. Z. (Ročni kat. str. 78. in str. 94-95.)

—š Vprašanje: S. P. P. — Ali moram vložiti prošnjo na min. prosvete, ako hočem poročiti preprostega človeka?

Odgovor: Za nobeno poroko ni treba prositi več.

—š Vprašanje: G. S. v S. — Ima li učitelj pravico do stanarine in kuriva, ako je na bolezenskem dopustu in prebiva v kraju službovanja?

Odgovor: Po § 84. zakona o narodnih šolah ima učitelj pravico do stanarine in kuriva od šolske občine, kjer je v staležu. V primeru, da se mu osporava izplačilo, ima možnost postopka po okrožnem razpisu kralj. banske uprave IV., No. 9905/1 od 11. VII. 1934.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM.

1. Vrata naših zadrug so odprta vsem v vsaki dobi in za vsakega, ki želi, da si s pomočjo zadrug izboljša svoje življenje.

2. Cilji zadrug je samo blagostanje zadrugnikov, a zadruga bo taka, kakor to žele zadrugniki.

3. Interes zadrugnikov je tesno zvezan z zadrugo. Njena moč je za zadrugnika najboljša opora.

4. Dolžnost zadružnika je, da se ob vsaki priliki posluži naše kreditne zadruge.

5. Nagrada zadružnika za zvestobo in vdanost do zadruge do izboljšanja njegovega življenja in zadovoljstva, katerega občuti človek takrat, ko izpolni svojo dolžnost do zadruge, ki jih je sam ustanovil in katere služi samo njemu.

PRISTOPAJMO V STANOVSKO ZADRUGE.

1. Vsak poedinec, ki se ni postal zadružnik v nobeni naši zadruzi, mora vedeti, da s tem škoduje sebi in ostalim tovarišem.

2. Vsak tovariš in tovarišica morata vedeti, da jih vabimo v zadruge le vsled tega, da koristijo sebi in svojemu.

3. Zdrav razum in dolžnost nalagata vsakemu tovarišu in tovarišici v prvi vrsti to, da misli na svoje interese, da se priključi tistim, ki iščejo v zadružni samopomoči svojeboljšanje in žele s svojim delom dvigniti blagostanje v svesti, da se da doseči samo, ako združimo vse svoje sile.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za februar 1936. Za »Hrenov kamen« so nadalje darovali: Cerkevna občina Slov. starokat. Cerkev v Mariboru Din 100.—, učit. društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj Din 200.—, učit. društvo Slovenjgradec Din 100.—, članstvo učit. društva Slovenjgradec Din 100.—, učit. društvo Ormož Din 300.—, učit. društvo Slov. Konjice Din 100.—, družba Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani Din 500.—, Gabrček Lucija, učit. v pok., Velika Nedelja, Din 50.—, Preindl Rado, šolski upr. v pok., Velika Nedelja, Din 50.—, skupaj Din 1500.—. Za »Pestevskov kamen« so še darovali: prof. dr. Anton Dolar v Mariboru Din 50.—, učiteljsko šole na slivnici pri Mariboru Din 100.—, Ivan in Ema Lapajne v Vojniku, namestu cvetja na grob umrlemu šol. upr. v pok., I. Smolnikarju Din 100.—, Preindl Rado, šolski upravitelj v pok., Velika Nedelja, v spomin blagopokojni ge. A. Kožuhovi, Din 50.—, Gabrček Lucija, učit. v pok., Velika Nedelja, v isti namen, Din 50.—. Najiskrenejša zahvala vsem darovalcem! — Gospodarska podjetja: zemljevidi Din 1614.—. M. Kožuh, blagajnik.

Mladinska matica

—mm Za velikonoč izda Mladinska matica antologijo bolgarske mladinske proze pod naslovom »Pirha«. V knjigi bodo zastopani najboljši bolgarski mladinski pisatelji, med temi Simeon Andreev, Liza Bagrjana, Vera Bojadžieva-Fol, Ran Bosilek, Nikolaj Fol, Dora Gabe, Todor Harmandžiev, Georgi Karavandov, Angel Karaličev, Emil Koralov, Kastatin Kostantinov, Kalina Malina, Svetoslav Minkov, Nikolaj Monev, Elin Pelin, Nikola Rajnov, Georgij Rajčev, Asen Razevetnikov, Aleksandr Spasov, Dimitr Šišmanov, Orlin Vasilev. Zbirko je uredil Tone Potokar. Knjiga izide v lepi, okusni izdaji s 3-barvno naslovno stranjo in izredno bogato ilustrirano. Saj bo imela skoro nad 80 ilustracij naših najboljših ilustratorjev. Zastopani bodo: Trpin, Prunkova, Jakac, Justin, Smrekar, Pengov, Fr. Kralj, Gorše, Tratnik, Ravnikar, Šubic, Maleš, Vidmar, Slapernik, M. Gaspari, Tine Kos, Sedej, Santel, Mihelič, Birola, Bulovec, Cotič, Vavpotič, Pirnat, Omahan in Gojmir Kos. To ne bo samo prva mladinska knjiga, ki bo prevedena iz bolgarske, ampak bo tudi zaradi ogromnega kadra ilustratorjev prva te vrste pri nas in ne bo smela manjkati v nobeni knjižnici.

—mm Male crkvene in šolske novine, ki jih izdajajo Gradiščanski Hrvatje v Avstriji, so prinesle v prevodu uvodno povest Josipa Ribičiča »Novi učence«, katere je izšla v četrtri številki »Našega roda«.

Šolski radio

—XXI. teden. Torek 10. marca bo pripovedoval gosp. Viktor Pirnat pravljico o »Vendskem kralju«. K tej oddaji pripominja sledeče:

Lansko leto oktobra meseca sem že imel priliko povedati svojim mladim poslušalcem in poslušalkam v šolski uri nekaj mičnih vendskih pravljic in jih popeljati med najmanjši, a zato tem bolj odporni slovanski narod.

Onstran českoslovaške državne meje žive v nemškem območju naši bratje Lužički Srbi, ki jim pravijo Nemci »Vendki«. Le še okoli 180.000 jih je. Odstranili so jim domači jezik iz šol, razkropili so domače učitelstvo in odpravili so domačo duhovščino.

Le še tožna njihova popevka, divni narodni običaji in ljubke pravljice jim bodo uteha v težkih dneh, ki so jih morali nastopiti.

Med lužičko-srbskim narodom pa še živi njihov kralj. Preprost človek je in le vendi ga poznajo. V skrivnostnem griču tam za rožnato pustino je še zakopana kraljevska vendka krona, ki čaka device, da jo izkoplje s srebrno lopato ter jo posadi na glavo kralju, ki bo napravil vendski narod za prvi na zemlji. In to čudovito skrivnostno zvesto čuvata kralj in njegov najstarejši sin. Temni nočni lovec Vihar še vedno ni končal svojega razdiralnega dela, a moči nima tiste kot tedaj,

ko je živel prvi vendski kralj in zato narod še vedno upa na lepšo bodočnost.

To divno in obširno pravljico Lužičkih Srbov, ki se dogaja ob bregovih reke Spreve, nemško Spre, bom povedal mladini, da se spomni tudi najmanjših in najnesrečnejših svojih slovanskih bratov. I.-III.

Petek 13. marca bo podal gosp. Mirko Kugler slike iz Bele Krajine. I. Stara Kata. 2. Na sejmu. 3. Šola. 4. V zidnici. I.-III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 8. marca ob 16. uri predaval gosp. inž. A. Flego: Delo v vinogradu.

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

—iz Izvršnem odboru JUU Beograd. Na poslednjem sestanku našeg sreskog društva održanog 15. II. 1936 g. u Obrenovcu, sekretar ovoga društva g. Čebešek Vladimir podneo je članovima društva referat o radu i poduzetim merama izvršnog odbora po donesenoj uredbi o smanjenju činovničkih prinaldžnosti. Tom prilikom celokupno članstvo našeg sreskog društva, ogorčeno donešenom uredbom, jednodušno je rešilo da Vam se pismeno zahvali i izrazi puno poverenje gledajući u Vama hrabre i dostojne borbe za naša stelska prava, što je zapisnički konstatovano. Naše članstvo, smatrajući našu borbu pravednom, pridružuje Vam se i prihvaća i odobrava Vasa nastojanja uveravajući Vas, da ćemo Vas svesrdno i energično potpomoći u započetoj borbi. — Želimo Vam da u toj mučnoj i žilavoj borbi istrajete sa dosadašnjim članom do konačne pobeđe naših prava. — U to ime mi Vas drugarski pozdravljamo. — Predsednik: Rad. D. Jemić, s. r. Sekretar: V. Čebešek, s. r.

Iz sekcije

—s Učiteljska sekcija Ljubljana-Zagreb, 28. II. 1936. — U teškim časovima koje proizvljujete boreći se za stelska prava, učiteljsvo savske banovine stoji uvijek nepokolebljivo uz Vas. — Predsednik: Marinić s. r. Tajnik: Orešković s. r.

—s Učiteljskoj sekciji Ljubljana, Frančiškanska ulica. — Sarajevo 22. II. 1936. — Izjavljujemo svojo solidarnost drugovima dravske banovine koji dostojno brane učiteljska prava, prava ljudi koji su sebe zalozili za izgradnju srećnije Jugoslavije. Udarac na Vas, udarac je na sve jugoslovensko učiteljsvo koji namjerno sprečava progres jugoslovenske nacije. — Predsednik: Bilcar Stevo, s. r. — Sekretar: Marković, s. r.

—s Sekcija učiteljskog udruženja v Ljubljani. — 22. II. 1936. Učitelji zetske banovine pozdravljaju akciju za odbranu učiteljskih prava. Drugarski pozdrav. — Velimirović, s. r., predsednik.

Iz društva Vabila

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V BREŽICAH bo zborovalo skupno s društvom Krško dne 7. III. 1936. ob pol 10. uri v nar. šoli na Vidmu. — Dnevni red: 1. Predavanje g. prof. Gustava Šliha: Problematika učnih oblik v sodobni nar. šoli. 2. Situacijsko poročilo sekcije tajnika tov. A. Kumelja. 3. Slučajnosti. — Pred zborovanjem, takoj po prihodu vlakov, se vrši seja društvene uprave radi ponovnega konstituiranja.

Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO ZA SREZA ČRNOMELJ IN METLIKO objavljajo, da se vrši društveno zborovanje dne 14. marca ob 12. uri 30 min. v drž. nar. šoli v Črnomlju z dnevnim redom: 1. Blagajnikovo poročilo. 2. Predavanje: Novi učni načrt (Vrančev). Po možnosti pride sam tov. E. Vranc. 3. Poročila odbora. 4. Spomladanska dela na vrtu. Predava tov. Barle K. 5. Slučajnosti. — Zborovanje se vrši v Črnomlju zato, da se ga bo udeležilo čim več tovarišev iz črnemeljskega sreza! Te dni prejmejo vsi dolžniki opomine; v primeru, da opomin ne zaleže, bo vsak izročil advokatu v iztirjanje! — torej poravnajte dolgeve! Ob premestitvah, tovariši, se javite tajniku z dopisnicco, da vas zamore odjaviti, isto velja za novodošle, da jih zamoremo prijaviti. — Na sestanje v Črnomlju, 14. marca.

Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO ŽUZEMBERK bo zborovalo v soboto 14. marca 1936. v Žuzemberku po prihodu avtomobila. — Dnevni red: 1. O društvenih zadevah poročata tov. predsednik. 2. »Z enim očesom v svetu«, predava tov. R. Hrovatova. 3. Vtisi iz Bolgarije, predava tov. Vera Slaparjeva. 4. Slučajnosti. — Pridite vsi! Odbor.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Start trg 5

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplopre, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatin, srebrnine. Ceniki brezplačno.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO SLOVENSKA BISTRICA ima svoje zborovanje v soboto dne 14. marca t. l. ob 10. uri dopoldne na Pragerskem na osnovni šoli. Polnoštevila udeležba stanovska dolžnost. Zastankarji na članarini storite do tega dne svojo dolžnost! Poleg ostalega je na dnevnem redu tudi situacijsko poročilo zastopnika sekcije. Odbor.

Poročila

+ JUJ — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo 12. febr. t. l. v Kranju.

Predsednik tov. Lapajne je podal situacijsko poročilo. Predvsem je poročal o seji upravnega in nadzornega odbora ter predsedniškega zbora v Mariboru. Prečital je zadevne sklepe ter svojo interpelacijo, ki jo je ob tej priliki vložil ter je bila soglasno sprejeta. Poudaril je delo organizacije v prejšnjih režimih, ko je le-ta, v kolikor je bilo v njeni moči, brez izjeme ščitila vse one, ki so bili krivično preganjani ter tako izvrševala pravo stanovsko politiko. Iz došlih dopisov se vidi celoten položaj učiteljstva in stanovske organizacije.

O učiteljskih gospodarskih ustanovah je poročal tov. Rant. Navedel je razvoj oz. napredek teh ustanov ter vabil učiteljsvo k pristopu — vsak član vsaj z enim deležem.

Zborovanje je razpravljalo o šolskih predmetih, pri katerih radi nejasnosti zakonskih določil učiteljsvo ni enotnega naznanja. To so: prakt. gospodarsko znanje, kmetijstvo in gospodinjstvo. Po vsestranskem pojasnilu je zborovanje sprejelo sklep, ki se pošlje prosvetni oblasti: Praktično gospodarsko znanje naj se smatra za en predmet, ki naj vsebuje kmetijstvo, gospodinjstvo in gospodarstvo.

Poročilo tov. blagajničarke ni bilo baš ugodno. Mnogo je dolžnikov, ki dolgujejo za ostalo članarino. Nekateri se prav nič ne zmenijo za večkratne opomine. Napram tem bo društvo striktno izvršilo svojočasno sprejeti sklep o brisanju takih članov iz društva. Sprejme se tudi predlog, da se pošlje tovarišu Čikari Din 100.— za pokritje obrambnih stroškov. — Zborovanje je tudi razpravljalo o članarini podmladka Jadranske straže in Rdečega križa. Tozadevno sprejeti sklep se pošlje na pristojno mesto. Jos. Lapajne, preds. Rupret V., tajnik.

+ JUJ — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je zborovalo 8. febr. 1936. v Gor. Radgoni.

Zbralo se nas je lepo število, kljub zimi in slabim zvezam. Pač je to zasluga tov. Vranca! Iskreno ga je pozdravil tov. predsednik — kot tovariša in kot pionirja strokovnjaka na pedagoškem polju ter se mu zahvalil, da se je odzval našemu vabilu.

Preden je prečel na dnevnem red, se je tov. Maurič spomnil rano umrlega tov. Tugomira Pojčeta iz Safarskega, izrekel tov. Trtnikovi sožalje ob izgubi matere in posvetil nekaj toplih besed spominu moža, delaveca, organizatorja, tovariša — spominu Toneta Hrena.

Podal je nato svoje situacijsko poročilo, v katerem ni moglo biti lepih in razveseljivih dejstev. Saj živimo v času, ko je učitelj tarča čudnim izbruhom sovraštva ljudi, ki jim je na jeziku vedno ljubezen do naroda — pa v tej svoji »ljubezni« sejejo med njim ljuljko sovraštva, intrigantstva, hinavstva. Vendar upamo, da jim ne bo uspelo! — Tudi našemu društvu niso priznesli. Ožigosali so nas za netovariške egoiste — pozabili pa so, da smo celo gmotno podpirali tovariše, ki so bili po krivici premeščeni v prejšnjem političnem kurzu.

Bolno odjeka vse sedanje v nas. In ker je te v skupnosti rešitev, je tov. predsednik klical vsem, da se čim tesneje oklenejo organizacije.

K temu je pridral tov. Ivanjšič, ki je trpin iz prejšnjega časa, prisrčen apel na vse tovariše, tovarišice, naj se zavedajo polnega pomena organizacije in naj bodo pošteno odkriti med seboj in do sveta! Orv, ki mora s svojo strupenostjo razgristi vsako, še tako dobro grajeno sožitje. — je denunciantstvo in laž!

V naslednjem je prevzel besedo tovariš Vranc — zahvalil se je za topel pozdrav in govoril potem o »sodobnem pouku v teoriji in praksi. Podal je pogled na položaj sedanjega pedagoškega sveta, govoril o odnosu med družbo in šolo, o nujnosti, da se šola priladi

sodobnemu svetovnemu nazoru, govoril o načinu podajanja ter podal nazorno razliko med predmetnim, delovnim, koncentracijskim in strnjnim poukom. Podal je primere stenskih tednic in sklenil z učnimi načrti.

Za svoja izvajanja je žel obilo pri-znanja.

Po predavanju so se rešile ostale točke dnevnega reda. Odobril se je zapisnik zadnjega zborovanja. Obravnavali so se važnejši dopisi, pri katerih je članstvo sklenilo, da se nakaže sreskemu društvu v Sisku prispevek Din 100.—, odobravalo prireditve koncerta UPZ 8. III. v Ljutomeru, nekateri izmed dopisov pa so izzvali mnogo ogorčenja.

Pri slučajnostih je tov. Stopar pozival k zopetnemu intenzivnemu delu pri vseh društvih, ki so slonela na naših ramenih.

Prihodnjic bomo zborovali aprila v Ljutomeru.

Maurič, predsednik.

Klemetič, tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

—k Prvi zvezek Melikove »Slovenije« je pravkar izšel. Obsega 402 strani s 120 slikami in tremi geografskimi kartami. Vsebuje poglavja: Geografski značaj in geografsko-politični položaj Slovenije, Površinsko lice, geomorfološki opis, Podnebje in vodne razmere, Rastje in živali na našem ozemlju, Potek poselitve. Subskribenti prejmejo ta zvezek broširanega za Din 120.—, vezanega za Din 134.—. Knjižotrška cena tega 1. zvezka: broširan Din 140.—, vezan Din 160.—. Subskribenti 1. zvezka naj se za 2. zvezek posebej prijavijo! — 1. in 2. zvezek tvorita prvi del Melikove monografije in sicer splošni geografski opis Slovenije. Drugi del pa bo opisal posamezne slovenske pokrajine ter bo izšel tudi v dveh zvezkih, ki bosta tvorila spet celoto zase. Drugi del izide čez dve, tri leta.

—k Dr. Karel Petrič: »Prva pomoč pri neizgledih in nega bolnika« vsebuje nasvete za pomoč ob nesreči na cesti, na vlak, na avtomobilu, v tovarni, če si kdo zlomi nogo, če krvavi, če ga zadene kap, če ga piči kača, če se utopi, če ga oplazi električni tok. — To knjigo bi morala imeti vsaka šola za pouk. — Cena Din 30.—. Naroča se pri upravi »Zena in dom«, Ljubljana, Dalmatinova ul. 10.

—k »Misel in delo«, kulturna in socialna revija, priobčuje v svoji 4. številki naslednje: Obračun in proračun; J. Rešner: Uradniško vprašanje; Dr. Fr. Goršič: O glavnih zakonodajnih nedostatkih naše grajsko-pravne reforme (koniec); G. Šilih: Narodno-socialistična vzgoja v Nemčiji. Obzornik obsega 14 strani. Naročnina stane za vse leto Din 60.—. Naročila se pošiljajo na naslov: »Misel in delo«, Ljubljana, Gosposvetska c. 4/I.

—k »Živalca«. Izšla je 1.-2. številka glasila Društva rejcev malih živali »Živalca« za dravsko banovino. Vsebinska lista: Naš program — delo. Naše delo v preteklem letu. — Premoženjski društveni izkaz. — Konferenca za napredek reje malih živali v Beogradu. — Pomen mineralnih snovi in soli. — Dajte beljakovinate hrane kozam mlekaricam. — Z Jesenic nam pišejo. — List izhajaja vsak mesec. — Uredništvo in uprava Ljubljana, Novi trg 5.

—k Anton Zischka: Abesinija zadnji nerešeni problem Afrike. Založba »Doma«, Ljubljana 1936. Strani 143. — Cena vez. izvodu Din 40.—, broš. Din 30.—. — Prevod tega aktualnega dela je oskrbel Pavel Dobevec. Knjiga je razdeljena na sedem poglavij, katerih vsako obdela poseben problem dežele: I. Jezero, ki daje Abesiniji svetoven pomen — Amhara, izvira iz jezera Nila, zibelka in grob države Nguša Nagosta. II. Adujska drama. Prvi poizkusi Italije, da reši »zadnji nerešeni problem Afrike«. III. Menelik II. »kralj kraljev, zmagovalni lev Jude, poročnik božje«. IV. Lidij Yasu, ujeti cesar. — Vloga Nemčije v Abesiniji. V. Veliki boj za bombaž. — Velika važnost Abesinije v boju med Anglijo in Japonsko. VI. Afrika politika od Crispia do Mussolinija. VII. Eritreja, odskočna deska, v Etiopijo. Izgraditev italijanske območne točke ob Rdečem morju. — Zaradi aktualnosti problema bo knjiga dobrodošla vsem, ki se zanimajo za to važno politično zadevo. Knjiga se dobi tudi v »Učiteljski knjižarni« v Ljubljani.

KNJIGARNA
»UČITELJSKE
TISKARNE«
registrirane zadruge z omejl. zavezo

Ljubljana
Frančiškanska ulica št. 6

PODRUŽNICA MARIBOR, palača banovinske hranilnice

Izdeluje diazo-amonjak-papir »JASNIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjižarna sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna!